

Література

4. Галатюк О. Є., Радзиховський М. Л. Організація профілактичних та оздоровчих заходів при інфекційних хворобах тварин: [методичний посібник]. Житомир: 2013. 456 с.
5. Кісера Я. В., Божик Л. Я. Нормативно-правові акти щодо профілактики та ліквідації інфекційних хвороб, спільних для кількох видів тварин. Навч. посіб. Львів : СПОЛОМ. 2013. 170 с.
6. Корнієнко Л. М., Корнієнко Л. Є., Ярчук Б. М. Планування ветеринарних заходів: К. 2010. 320 с.
7. Нормативно-правова база. // Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів : вебсайт. URL: <https://dpss.gov.ua/diyalnist/normativnopravovabaza> (дата звернення: 10.10.2021).
8. Хомутовська С. О., Кочмарський В. А., Бондарчук А. О. Планування та організація протиепізоотичних заходів в господарствах Путивльського району, Сумської області / *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*: Збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. Х.: РВВ ХДЗВА. 2014. Випуск 29, ч. 2 «Ветеринарні науки». С. 148 – 153.

УДК 636.8:576.893.19

Шепітько А. Д., здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

Канівець Н. С., кандидат ветеринарних наук, доцент

Петренко М. О., кандидат сільськогосподарських наук

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

e-mail: a.shiepitko@gmail.com

ЛАБОРАТОРНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТОКСОПЛАЗМОЗУ У КОТІВ

Актуальність. Токсоплазмоз котів – це захворювання, яке викликане внутрішньоклітинним паразитами (найпростішими) і є досить поширеним серед ссавців [1]. Значного розповсюдження вказане захворювання набуло серед свійських м'ясоїдних тварин, зокрема котів [2,3]. За даними літератури, у країнах Європи та США частка котів уражених токсоплазмою коливається в межах від 9 до 45 %, в країнах Азії до 9 % [4]. На початку 2020 року в Київській області було встановлено 66,7 % інфікованості котів токсоплазмою, натомість у м. Київ даний показник сягав понад 75 % [5]. Тому питання діагностики токсоплазмозу у котів є досить актуальним.

Постановка проблеми. Значно небезпечний токсоплазмоз для людей, особливо для жінок у період вагітності, або на етапі її планування. Зважаючи на це у світовій ветеринарній практиці розроблено різні методи діагностики токсоплазмозу у тварин [2].

Аналіз літературних джерел. Проводять дослідження фекалій тварини на наявність ооцист. Якщо результат позитивний, то це свідчить про те, що кіт в даний момент часу інвазований і є потенційно небезпечним. У випадках негативного результату дослідження фекалій (відсутність ооцист), необхідно враховувати, що ооцисти з фекаліями виділяються лише 1-2 тижні, тому тварина є носієм хвороби [1]. Водночас, слід враховувати наявність й інших ооцист *Hamondia hammondi* та *Besnoitia spp* [3], які мають подібні розміри та форму, як і ооцисти токсоплазм. Тому мікроскопія, як метод діагностики має певні обмеження. Для диференціювання запропоновано: біопробу, ПЛР з фекалій (для пошуку ДНК токсоплазм), імунохроматографію, або ІФА, для визначення антитіл IgM та IgG. [1]

Цінність ПЛР з фекалій в тому, що вона однозначно трактує: позитивний чи негативний тест, і на відміну від мікроскопії, є видоспецифічним методом діагностики. [2] Щодо імунохроматографії, то цей метод дозволяє виявити позитивний результат та розуміти,

що токсоплазма знаходиться в крові і активно розмножується. [3]

Інший метод діагностики токсоплазмозу у котів – серологічний метод, який відноситься до інформативних, хоча існує можливість неправильного трактування результатів дослідження. Так, наприклад, проводять дослідження для виявлення IgM. Їх виявляють протягом 1-2 тижнів після зараження тосоплазмами, титри залишаються достатньо високими протягом 12-16 тижнів, при цьому відсутні IgG, які виробляються набагато пізніше, тому такі результати свідчать про наявність першої в житті тварини інвазії токсоплазмами. Натомість, за виявлення IgM та IgG одночасно, то це може свідчити про: по-перше – це все теж саме первинне зараження, проте на більш пізній стадії, коли IgG вже почав вироблятися; по-друге – кіт інфікувався токсоплазмозом раніше, тому в нього є IgG, і в той же час, існує повторне інвазування, тому й виділяється IgM; по-третє – внаслідок глюкокортикоїдної терапії, або супутніх інфекційних захворювань (наприклад, вірус лейкозу котів, вірус імунодефіциту котів), у зв'язку з чим розвивається імуносупресія, в наслідок чого ооцисти можуть «прокидатись» та знову починати розмножуватись. Тому інтерпретація підвищеної кількості IgM може бути утрудненою. Недоліком є відсутність доступних тестів «inclinic». [1]

Найкращим методом, у ветеринарній практиці для діагностування токсоплазмозу у тварини, яка має клінічні ознаки захворювання, буде пряме виявлення токсоплазми. При цьому діагностують не ооцисти, а тахізаїти (форми, які активно діляться і розмножуються). Існує метод діагностики токсоплазмозу по крові, для цього роблять мазок, фарбують та виявляють токсоплазму. Однак зазначений метод не є об'єктивним і не може стверджувати про відсутність інфікування kota, навіть, якщо токсоплазма у мазку виділена не була. Тому для діагностики використовують різні біологічні субстрати тварини (слиз, ліквор, пунктати з лімфатичних вузлів, паренетеральної рідини, цитологія з легень за допомогою біопсії). Мазки фарбуються за Романовським-Гімзе, Diff-Quick та ін. [1]

Висновок. Встановлено різні методи діагностики, які відносяться до інформативних та високоінформативних, зокрема імунохроматографії, серологічний метод.

Література

1. Діагностика токсоплазмоза кошек [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=CgU1Cir9D08&t=2072&ab_channel=%D0%92%D0%B5%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B0%D1%8F%D1%8D%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%8F

2. Лабораторная диагностика токсоплазмоза [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://cdmed.ru/o-kompanii/novosti/laboratornaya-diagnostika-toksoplazmoza/>

3. Токсоплазмоз [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.vethospital.kh.ua/stati/50-toksoplazmoz>

4. Токсоплазмоз – опасность или преувеличение? [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.svoydoctor.ru/vladeltsam/poleznoe/stati/toksoplazmoz-opasnost-ili-preuvelichenie/>

5. Кустуров В. Серологічний моніторинг поширення токсоплазмозу домашніх всеїдних тварин у місті одеса. *Аграрний вісник Причорномор'я*, 2020. Вип. 97. doi:10.37000/abbsl.2020.97.24